

AÇILIR SİSTEMLER BÖLÜM I

Geçen sayımızda sizlere Sürme sistemle-
rimizin son bölümü olan Mekaniz-
malı Sürme Sistemlerini anlatarak üç bölüme ayırdı-
ğımız sürme sistemlerimizi tamamlamıştık.

Bu sayımızdan itibaren, bu sayımız ve önümüz-
deki sayımızda da sizlere Açılır sistemlerimizi an-
latmaya çalışacağız. Açılır sistemlerimizi de sizler-
le buluştururken isterseniz bu grubumuzu da ikiye
ayırarak Klasik açılır sistemler, Özel açılır sistemler
olarak sizlere anlatmaya çalışalım.

Klasik açılır sistemler olarak adlandırdığımız
sistemler hemen hemen hergün evlerimizde, işyer-
lerimizde ve kamuya açık alanlarda kullandığımız
sistemlerdir. Öncelikle açılır sistem olarak adlandır-
dığımız sistemleri menteşeli açılır sistemler olarak
da tarif etmek daha faydalı olacaktır. Menteşeli sis-
temler genellikle kanatların kasaya bir menteşe va-
sıtası ile bağlı olduğu ve menteşe ekseninde açılıp
kapanabilen sistemlerdir. Yani bu sistemler ya bulu-
nulan ortamın dış yönüne ya da bu ortamın iç yönü-
ne doğru doğrama kanatlarının menteşe ekseninde
dönerek taradığı alan çerçevesinde çalışan sistem-
lerdir. Şimdi bu sistemlerimizi tanımaya başlayalım.

1) Tek Açılımlar: Bu tip açılan sistemlerimiz Mente-
şeli Açılır sistemler grubumuzun en basit üyeleridir.
Kasa ve kanatların birbirlerine menteşe dediğimiz
aksesuarlarla bağlanması sonucu sağa veya sola açı-
labirler. Bu durumda menteşeler doğramanın yük-
seklik bölümünde sağda veya solda yer alırlar. Men-
teşelerin tam zıttı olan diğer yükseklik bölümünde
de ispanyolet ve kol gibi açılır kanatların kilitlenme-
sini sağlayan aksesuarlar konumlandırılır. En basit
şekilli ve kullanımı en basit olan doğrama grubudur.

2) Çift Açılımlar: Bu açılır sistemimiz de tek açılım
doğrama sistemimiz ile birebir bütün özellikleri
kapsamakla birlikte aynı zamanda ortamın havalan-
dırmasına imkan veren üstten açılım özelliğine de
sahiptir. Bu özellik şu şekilde çalışır. Tek açılım siste-
mi ile birebir aynı olarak pencere üzerinde yer alan
kol 90° çevrilerek kapalı pozisyondan açık pozisyo-
na getirilir ve kanat menteşe eksenleri üzerinde ha-
reket ederek içeri doğru açık pozisyona getirilir. Tek-
rar aynı şekilde kapatılan kanat, kapalı pozisyonda
iken bu sefer kol 180° çevrilerek kanadın sadece
üstten devrilerek açılması sağlanır ki bu pozisyona
havalandırma pozisyonu denmektedir.

3) Vasistas açılımlar: Bu açılım tipleri Çift açılım ile
tek açılım arasındaki fark olan havalandırma pozis-
yonunun bir doğramada oluşturulması olarak tanımla-
nabilir. İki tür vasistas açılım mevcuttur. 'Top Hang'
yani üstten asmalı ya da menteşeleri üstte olan ver-
siyon, 'Bottom Hang' yani alttan asmalı ya da mente-
şeleri altta olan versiyon. Genellikle evlerimizde
özellikle havalandırma ihtiyaçlarının çok olduğu
banyo-tuvalet gibi mekanlarımızın pencereleri alt-
tan menteşeli olan vasistas pencerelerdir. Aslında
Alttan menteşeli kavramını da şu şekilde açıklamak
konuyu daha anlaşılabilir hale getirebilecektir. Doğ-
ramaya karşıdan baktığımızda menteşeler karşıdan
bakışa göre altta kalan kasa parçasına monteli ise
alttan menteşeli, üstte kalan kasa parçasına monteli
ise üstten menteşeli olarak tabir edilmektedir.

Alttan menteşeli vasistas

Üstten Menteşeli vasistas

Bu tip açılımların kullanımının en yoğun olduğu bir diğer yapı elemanı da cephe sistemleridir. Bu cephe sistemlerinde de açılır kanatların kullanım amacı ortamın havalandırma ihtiyacının karşılanmasıdır. Genellikle Top Hang yani üstten asmalı versiyonların tercih edildiği cephe sistemlerinde yer alan vasistas kanatlar banyo ve tuvalet versiyonlarına göre çok daha büyük ve ağır olduğundan çalışma sistemleri biraz farklıdır. En önemli fark bu doğramalarda menteşe yerine kullanılan makas sistemleridir. Ağırlık ve boyuta göre değişik boyut ve kapasiteleri olan bu makaslar kanatların kolaylıkla açılıp kapatılmalarına yardımcı olurlar.

Cephe Sistemleri içerisinde yer alan Açılırlar

Yeri gelmişken cephe sistemlerinde havalandırma amacıyla kanatların komple dışarı doğru açılabilirdiği paralel makaslı açılımdan da bahsetmek gerekebilir. Bu açılım çok özel bir makas sistemi sayesinde kanatların her yönden (alt-üst-sağ ve soldan) eşit mesafede kasadan açılması sayesinde yapılabilmektedir.

4) Çift kanatlı açılımlar: Bu açılım sistemleri aslında şu ana kadar anlattığımız tek açılım ile çift açılım sistemlerinin karışımından oluşan sistemlerdir. Genellikle çift kanatlı sistemler tek kanatlı doğramaların kullanımına imkan vermeyen daha geniş ölçülerin iki kanatlı olarak tasarlanması ile yapılabilen sistemlerdir. Bu sistemlerin muhtemel çalışma prensibi genellikle bir kanadın çift açılım diğer kanadın tek açılım olarak yapılması durumudur. Bu da aktif olarak kullanılan kanadın çift açılım, pasif olarak kullanılan kanadın tek açılım olarak yapılmasını sağlar. Bu tip doğramalarda her iki kanadın aynı anda açılıp tamamen bölüntüsüz bir açılım elde edilmesi en önemli amaçtır. Ancak her zaman iki kanadın birden kullanımı tercih edilmez. Bu sebeple bir kanat aktif olarak kullanılırken diğer pasif kanat haliyle daha az kullanılır. Her iki kanadın açılması durumunda bütünsel bir açılım elde edilebilmesi de pasif kanada takılan özel aksesuarlar sayesinde olur. Bu sebeple bu aksesuarlara pasif kanat gizli kollu açılım aksesuarları denmektedir.

Çift Kanatlı pencere açık pozisyon Çift Kanatlı pencere kapalı pozisyon

Böylelikle Açılır sistemlerimizin klasik açılır sistemle bölümünü dilimizin döndüğünce anlatarak bitirmiş bulunmaktayız. Önümüzdeki sayımızda sizlere Açılır sistemlerin kalan bölümünü anlatmaya çalışacağız.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...